

GAZETA TRANSILVANIEI

Abonamentul: pentru Austro-Ungaria pe un an 24 cor.; pe 1/2 an 12 cor.; pe 3 luni 6 cor., pentru România și streinătate pe un an 40 lei; pe 1/2 an 20 lei

ZIAR POLITIC NAȚIONAL.

Apare seara, în fiecare zi de lucru.

Redacția și administrația: Strada Prundului Nr. 15.
Inseratele se primesc la administrație. Prețul după tarif și locație
Manuscrisele nu se înapoiază. TELEFON Nr. 226.

Gânduri grele.

Terminarea cu izbândă a războiului e preocuparea de căpetenie a tuturor beligeranților. Concentrarea și valorizarea tuturor energiilor dă mult de gândit și mult de muncit celor ce le-a fost dat să poarte în zilele de azi frânele cărmuirii, precum și tuturor locuitorilor dintr-o țară. Totuși pe lângă povara războiului, cu cât trece vremea, apasă tot mai stăruitor pe umerii tuturor oamenilor gânditori, o sarcină nouă, care nu pare mai puțin grea. Gânduri grele muncesc omenimea deace ori iese la suprafață chestiunea păcii.

Nime nu mai vrea, nu mai poate azi să înțeleagă decât o singură pace: pacea statornică. E atât de adânc înțrâtă în sufletul oamenilor conștiința necesității unei păci îndelungate, încât gândul nostru respinge din prag ideea unei păci de câțiva ani. Sunt atâtea ruini fumegătoare, atâtea răni, atâtea pierderi, încât nu este om care să nu-și mai poată da seama de necesitatea unei munci încordate și stăruitoare, pentru a repara dezastrele războiului.

Cum se va putea asigura însă o astfel de pace? Iată întrebarea ce trezește cele mai grele gânduri, cel mai adânc sbucium, de câte ori se cearcă să i se răspundă. Și cu toate că răspunsurile sunt dintre cele mai deosebite, contradictorii chiar, greutatea de a răspunde rămâne pe-o formă de mare.

Sunt oameni, cari așteaptă trănicia păcii dela dezvoltarea în proporții tot mai mari a puterii armate. Cari zic că, grupul de puteri ce va rămânea de-asupra, va asigura pacea prin forța militară potențată. Se bazează pe faptul tăriei de azi a puterilor centrale, cari state militare fiind, țin piept cu toată lumea, împotriva cărora n'ar fi cutezată țările înțelegerii să-și ridice arma, dacă ar fi știut cât sunt de tari, și astfel n'am fi avut nici grozavul războiu de azi. Deci dacă după războiul militarismul nu va apune în mormânt, ci va crește încă, grupul de puteri biruitoare va asigura cu siguranță pacea. Din unele cercuri germane s-a lansat ideea aceasta, care nu-i de altfel străină nici în țările dușmane. Încă pe la începutul războiului se scria în presa ententei că, după ce ne va birui, ne va opri

să avem miliție regulată și pe noi și pe Germania, că puterea armată va avea drept de existență numai în țările lor, lăsându-ne nouă cel mult polițiști.

Față cu acest fel de a deslega chestiunea păcii statornice, se ridică altul, diametral opus. Nu militarismul va asigura pacea îndelungată de care are nevoie întreaga omenire, ci chiar zdrobirea militarismului, desființarea lui în toate țările.

Până când se vor investi milioane și miliarde — spun aderenții acestui fel de a vedea asigurată pacea viitorului — în susținerea puterii armate, până când nu se va face imposibilă emularea forțelor militare, nu se vor putea împiedeca nici conflictele armate. Oamenii, popoarele vor trebui să ajungă la convingerea că alte căi trebuie alese pentru a se înțelege, iar pentru a le putea afla vor trebui întâi ca ele înșile să stingă posibilitatea de-a merge pe drumul cel vechiu, al războiului. Iar aceasta nu o vor putea face decât abdicând de bună voce, printr-o convenție internațională — dela susținerea puterii armate. La începutul războiului venise din America știrea că un consorțiu de miliardari s'ar fi declarat aplicat să refacă toate stricăciunile de azi ale războiului, dacă la încheierea păcii beligeranții ar primi condiția să adune toate armele, să le arunce în ocean, iar fabricile de muniții și arme să le arunce în aer.

Mai este apoi iarăși un alt grup de oameni cari așteaptă înfăptuirea unei păci statornice dela democratizarea vieții pe toate terenele. În rândul cel dintâi susțin că nu mai e permis pe viitor să se lege convenții secrete, să se facă alianțe ofensive și defensive, de cari nu știu decât doi-trei oameni într-o țară. O convenție n'are drept să fie secretă și nu se poate face decât prin votul cetățenilor. Tot asemenea chestiunea păcii sau a războiului să nu se decidă decât prin consultarea tuturor locuitorilor unei țări. Deci în rândul întâi, dela acordarea deplină a drepturilor cetățenești pentru toți locuitorii ar atârna și statornicia păcii.

Susținătorii acestei teorii se bazează pe faptul că masele popoarelor nu se dujmănesc și că, deci, întrebate fiind nu s'ar decide pentru rezolvirea prin războiu a chestiunilor controversate.

În fel și chip se zbućiumă oamenii să afle mijloace pentru asigurarea unei păci statornice. Nenorocirea acestui război nime n'ar vrea să se mai repețească. Și gânduri grele frământă pe cei mai aleși ai omenimei.

Nu ne oprim să analizăm mai de aproape aceste trei teorii pentru asigurarea păcii, deși desigur simpatiile noastre le au în măsură mai mare teoria a doua și a treia. Ne gândim însă că toate aceste mijloace n'au nici o putere, nu vor avea nici o urmare binecuvântată, dacă nu vor porni dintr'un fundament comun și vecinic, dacă nu vor fi puse în slujba dreptății. Întâia condiție a unei păci statornice este voința hotărâtă de a trăi și clădi pe dreptate și pe adevăr. Această evanghelie ar trebui să-i premergea păcii, cartea ei să fie deschisă pe masa verde a conferințelor de pace și pe birourile tuturor legiferanților după încheierea păcii. Altfel sunt zadarnice toate gândurile grele, tot zbućiumul pentru a afla mijloacele cari să asigure statornicia păcii.

Un dementi. „Norddeutsche Zeitung“ publică următorul dementi din partea fostului secretar de stat *Dernburg*:

Foile pangemane răspândesc svonul că aș fi fost în *Libau* o conferință în care am pledat pentru o apropiere a Germaniei de Anglia. Totul este o pură invenție.

Hughes — războinicul. Hughes continuă campania sa electorală, și atacă necontent pe Wilson pe tema politicii sale externe. Hughes declară, că este neînduplecat hotărât să facă război, dacă va fi necesar să apere viața și avutul Americanilor.

În camera ungară sunt la ordine zilei proiectele financiare. În ședința de ieri au vorbit deputații *Madarassy Beck*, *Gratz* și *Csernak*. După răspunsul ministrului *Teleszky* proiectele de dare au fost primite în general. S'a intrat apoi în desbaterea specială.

Pentru ședința de azi sunt anunțate 21 interpeleții, între cari interpeleția dep. *Szmrecsanyi* cu privire la situația războiului la *Körösmező*, a dep. *Ștefan Rakovszky* în chestia *polonă* și a dep. *Giesswein* cu privire la scopurile războiului.

chiar din articolele dlui Dr. *Mateiu* putem observa, că autorii noștri să pot emancipa de supt influența covârșitoare a autorilor streini, specificând necesitățile intelectuale ce le simte școala noastră. Ni sânt totdeauna simpatici oamenii moderni, care vor să ne apropie de progresul civilizației europene și îndeosebi, școala noastră așteaptă mulți și energici luptători pentru izbândă educației. Școala este cel dintâi focal de cultură, izvorul neprihănit al cunoștințelor — nu numai pentru copiii noștri, ci pentru întreg organismul românesc. Și oricât ne vor disprețui *Lamprechtii*, noi șocotim că neamul este un organism, care are lipsă de sevă și de o spontană renouire a sucurilor ca să poată funcționa. Și dacă se află oameni seroși, care se ocupă temenic de principiile școlare, cum o face dl Dr. *Mateiu*, aceștia trebuie încurajați, dacă dau garanția de cultură suficientă și de onestitate științifică.

Cartea dlui Dr. *Mateiu* dă probă de ambele.

Al I. Iorga: La chestiunea industriei noastre.

Libertatea voinței.

De: M. Străjanu.

f) Libertatea superioară sau resignațiunea.

Prin facultatea de a chibzui, cum am văzut, tot insul se bućură de un grad de libertate potrivit cu dezvoltarea sa intelectuală; însă de o libertate mărginită, totdeauna determinată prin motive din afară de voința sa. Pe treapta cea mai înaltă a culturai morale, omul ajunge harnic de a renunța la toate bunurile individuale, cari îl țin legat de scurta existență a individualității sale; își poate pune voința în armonie cu voința universală și cu legile morale ale naturii omeneste. La acest grad de libertate ajunge omul prin tainicul și generosul simțământ, ajutat de lumina inteligenței, despre identitatea ființei sale cu ființa întregii naturi și, în prima linie, cu a semenilor săi. În această stare morală omul se înalță mai pre sus de sine ca individ, identifică și contopește viața sa cu natura și cu viața neamului său, și nu mai trăiește decât pentru binele acestuia, care e și al său. Moartea nu mai are pentru el nimic fioros sau rău, ea este, asemenea somnului, un fenomen binefăcător al vieții, menă a păstra eterna junetă a acestuia, reînviind mereu organismul în care se manifestă.

Acesta e idealul libertății, la care e posibil omului să ajungă în marginele legii de cauzalitate. Voința lui ca individ și atunci urmărește anumite scopuri, și atunci e determinată prin motive din afară; însă aceste motive sunt înseși legile naturii și moralei, și idealul vieții. A trăi și a lucra în înțelesul acestora, înseamnă a nu lega inima sa de nimic trecător în viață, și a fi deplin stăpân pe sine, *sibi res non se rebus subjungere*, cum zice *Horatius*, adică a fi liber în cel mai larg înțeles al cuvântului.

Această atitudine, această stare morală se zice *resignațiune*, abnegațiune sau lăpădare de sine ca individ, și *devotament* sau *sacrificiu* cu privire la binele de obște, căruia își închină viața și activitatea sa. *Schopenhauer*, în înțelesul pesimismului său o numește cu un termen contradictoriu *negațiunea voinței de a trăi*.

Ea e cu puțință în orice vârstă; însă epoca ei firească e bătrânețea, o bătrânețe naturală sau fiziologică, cum o numește *Metchnikoff*, o bătrânețe fericită, care încoronază o viață destul de lungă, trăită după legile moralei și igienei.

(Va urma.)

Operațiunile militare germane.

Buletinul oficial pe ziua de 22 August

Câmpul de operațiuni dela vest.

Luptele la nord dela *Somme* au luat din nou o extensiune mai mare. Repețite atacuri engleze contra liniei noastre care se pleacă înainte între *Thiepval* și *Pozières* au fost respinse; un colț proeminent a fost pierdut. La nord-est dela *Pozières* și pădurea *Foureaux* coloanele dușmane de asalt au eșuat în focul nostru. Lupte crâncene s'au desfășurat pentru posesiunea satului *Gouillemont*, în care dușmanul a pătruns transitoriu. Regimentul de infanterie „Kaiser Wilhelm“ din *Württemberg* a respins glorios toate atacurile și ține satul în posesia sa. Mai multe întreprinderi parțiale ale Francezilor între *Maurepas* și *Clery*, au rămas fără succes.

La sud dela *Somme* forțe proaspete franceze au atacat în sectorul *Estrées—Soyecourt*; tranșee pierdute au fost reocupate prin contra-atac; un ofițer și 80 soldați au rămas în mâinile noastre.

La est și sud-est.

Frontul marelui *Hindenburg*: Pe *Stochod* Rușii și-au continuat atacurile lor îndărjite în regiunea *Rudka—Czerwiscze*. Cavalerie bavareză și dragoni austro-ungari au respins pe dușman în fiecare rând, suferind acesta pierderi foarte mari. Doi ofițeri și 270 soldați au fost făcuți prizonieri și 4 mitralieze au fost capturate. Întreprinderi succese contra avant-posturilor dușmane la *Smolary* ne-au adus 50 prizonieri și 2 mitralieze. În sectorul *Luh* și *Graberka* precum și mai departe spre sud, atacurile rusești au eșuat deja în focul nostru concentrat. La *Pieniaka* și *Zwyzin* dușmanul a pătruns în părți scurte de tranșee. La *Zwyzin* el încă nu a fost respins.

Frontul arhiducelui *Carol*: Contra-atacuri repețite de ambele părți ale *Czarny Cezemos-ului* contra noilor noastre poziții de pe înălțimea *Stepansky* și *Kreta* nu au avut nici un succes.

Câmpul de operațiuni din Balcani.

Toate pozițiile sârbești de pe *Malka Nidze Planina* sunt ocupate; atacul e în progres. Dușmanul a fost de mai multe ori sângeros respins de-alungul *Dze-*

Cărți.

Dr. Ion *Mateiu*: Școală și educație. 1916. „Semănătorul“ Arad. p. 109.

Biblioteca „Semănătorul“ este o colecție de popularizare literară și științifică, care cuprinde în volume articole, care s'ar pierde în vraful revistelor și al ziarelor, deși ar fi vrednice să fie la îndemâna cetitorilor.

Articolele dlui Dr. I. *Mateiu*, republicate într'un volumaș modest al bibliotecii românești din Arad, sânt puncte de orientări ale educației moderne.

După cum observ din articole, dl. Dr. *Mateiu* este un pedagog modern. Trece cu vederea peste formalismul sec, ipocrit și nu arareori ridicol al lui *Pestalozzi*, acest pedagog stilist, în a cărui operă viața se ascunde ca razele de soare într'un cavou. Articolele dlui Dr. I. *Mateiu* dovedesc, că pedagogul român ce-l vedem înaintea noastră, ș'a făcut educația mai mult la *Forel* decât la *Hegel* și că tinărul nostru savant să ocupă de problemele educației din punctul de ve-

dere al igienei sociale și nu cheltuiește fraze ieftine ca să documenteze teorii, ci arată câteva mijloace, cu care educația școlilor noastre s'ar putea ridica până la nivelul școlilor norvegiene, ori a celor din Belgia. Admirația autorului față cu marele idealist *Iohn Ruskin*, este de înțeles. Pe *Ruskin* îl putem șocoti de regeneratorul vieții idealiste la Englezi și în contra oricărui *Walter Pater* se va putea susține că renaissance-ul christianismului să leagă mai mult de opera lui *Ruskin*, decât de-a lui *Renan*. Câtă putere educativă este în „Pietrele Veneției“ ori în criticile morale ale lui *Ruskin*!

Este util ca un pedagog român să se ocupe cu opera moral-filosofilor streini. Un *Smiles*, ori un *Fenelon*, un *Bossuet*, ori un *Montaigne* vor trebui să stea deasupra conștiinței noastre ca steaua din *Villem de-asupra* copilului sfânt... Nu se pot uita meritele unui *Leibnitz* — un reformator filosofic pentru întreg sistemul de educație al minții — și dacă la noi, Români, scriitorii pedagogi mai tineri se lasă impresionați de empirismul norocos al scriitorilor iluștri din Apus, nu vor comite un păcat, căci doar

Cartea d-lui *Al. S. Iorga* mă constringe de-a o recensiona. Ceiace poate observa fiecare cetitor a unei opere a acestui temperament artistic este neîndoișos: bogăția de informații artistice, urmele unei vaste lecturi și nu arareori o ironie impetuoasă, scuzabilă prin nevinovăția ei. D-l *Al. S. Iorga* tratează în două articole aproape tot ce interesează intelectul nostru, se ocupă de olăritul român (*Sèvres-ului* nostru) cu aceiași iubire, cu care poate vorbi de *cusăloresc...* Nemulțumit aruncă săgeți fierbinți în oportunismul celor ce nu se entusiasmează de marile idealuri ale artei, dar loviturile sunt mai totdeauna drepte, căci sinceritatea d-lui *Al. S. Iorga* este dovada cea mai sigură a talentului. Și dacă voui adăoga că d-l *Al. S. Iorga* este un causer fin, înzestrat de-o cultură bogată și că vorbește o bună limbă românească, am constatat poate valoarea acestei scrieri, care nu poate fi retăcută de presa noastră literară.

E. I.

maat-Jeri-ului și în regiunea Moglena. Intre Butkova și lacul Tahinos forțe franceze au fost aruncate peste Struma. Mai departe la ost am ocupat spinarea Snjrnica Planinei.

Comunicatul Höfer.

Buletinul oficial pe ziua de 22 August
In nordul monarhiei.

Frontul generalului de cavalerie arhiducele Carol: La Zabie, pe Bistrița și în cuprinsul pasului Tătarilor au fost respinse mai multe atacuri rusești. La sud-vest dela Zielona detașamente de ale noastre în ciocniri succese au făcut prizonieri 100 Ruși și au adus cu sine 2 mitralieze.

Frontul mareșalului Hindenburg: În sectorul Terepelniki-Bieniaka dușmanul și-a reluat atacurile contra armatei Boehm-Ermolli; abstrăgând de o parte îngustă de tranșee, pentru care lupta mai decurge încă, cu toate jertfele cât se poate de grele ale Rușilor, toate pozițiile sunt în mâinile noastre. Pe linia ferată ce duce dela Sarny spre Kowel, și la Smolary, dușmanul a pierdut câteva tranșee avansate, cu care ocazie am capturat și 2 mitralieze. La Rudka-Czerwisze Rușii au făcut cele mai mari eforturi de a câștiga teren pe țărmul vestic al Stochodului, respinși total pretutindeni, ei au pierdut mii de oameni și au lăsat în mâinile noastre 2 ofițeri, 270 soldați și 4 mitralieze. Luptând între regiunile bavareze, dragonii noștri „Kaiser Franz” s-au arătat demni de numele lor vestit.

La granițele italiene și pe Câmpul de operațiuni din Balcani.

Nu au obvenit evenimente mai importante.

Generalul de divizie Höfer, locțiitorul șefului de stat major.

Ofensiva dela Salonic.

Notificarea ofensivei bulgare guvernului elin. — Atitudinea Greciei. — Speranțe pesimiste. — Trupe italiene la Salonic.

Din Atena se comunica, că reprezentantului Bulgariei a notificat erii prim-ministrului Zaimis, că Bulgarii au început ofensiva prin ocuparea mai multor puncte strategice pe teritoriu grecesc. Tot erii ambasadorii Angliei și Franței au întrebat pe Zaimis despre pașii, pe cari are de gând să-i întreprindă guvernul elin în urma refugierii populației macedonene din cauza înaintării Bulgarilor.

După știri din Salonic autoritățile civile și militare eline au primit ordine dela guvernul lor pentru cazul ocupării teritoriului grecesc de către trupele germane și bulgare. În urma acestor ordine trupele grecești se vor retrage. Ambasadorii Germaniei și Bulgariei au comunicat guvernului elin, că vor respecta întru toate drepturile populației din teritoriile ocupate de ei, iar daunele pricinuite le vor despăgubi după războiu.

După știri sosite din Atena la Lugano consiliul de miniștri grec e intrunit în permanență pentru a putea face față împrejurărilor critice.

Din Genă se comunica:

Un recent comunicat al agenției Havas stabilise de fapt, că ofensiva generalului Sarrail s'a început în speranța că ea va influența atitudinea României. Aceasta însă nu s'a întâmplat și acum se regretă, că nu s'a executat mai înainte un atac surprinzător pe întreaga linie. Pentru aceasta nu este însă vinovat Sarrail ci guvernul elin, care a zădărnicit întotdeauna astfel de planuri.

Ziarele italiene se ocupă cu hotărârea luată de-a se trimite trupe italiene la Salonic. „Secolo” spune că prin aceasta se urmărește zădărnicierea victoriei Puterilor centrale asupra Sârbiei și tăierea legăturii între Turcia și Germania. Italia face acest pas pentru a-și împlini acum datorința și față de Germania.

Demisiunea cabinetului danez.

Lui „P. Lloyd” i se depeșează din Kopenhaga dimisiunea guvernului danez.

Maiorescu despre război.

Un redactor dela „Opinia” din Iași a avut cu d-l Titu Maiorescu următorul interviu: „Excelență, credeți că vom intra acum în război?”

— „Sunt absolut convins, că acum nu vom intra în război.

„Anumite angajamente luate, nu-i constrâng pe d-l Brătianu să intre în acțiune?”

„Ori de ce fel ar fi angajamentele dlui Brătianu, șeful partidului liberal nu va arunca acum țara în război.”

„Ce credeți, Excelență, de veștile alarmante ce circulă actualmente?”

După experiențele mele personale afirm, ca 90 la sută din veștile puse în circulație sânt neadevurate; restul de 10 la sută însă este foarte puțin aproape de adevăr...”

O flotă de război engleză în Marea de Nord. Din Vlissingen se anunță că în Marea de Nord ar fi fost văzute 14 vase de război engleze, între ele șase Dreadnought-uri.

Pentru Orfelinatul Uniunii fem. rom. din Ungaria.

Mediaș.

Prin presidenta Reun. fem. rom. d-na Maria Moldovan, s-a colectat suma de 13870 cor. Colectante: Doamna Viorica Secetă și D-soara Lili Popp făcând 25 membre ajutoare și 125 cu contribuiri mai mici, și adevă:

- Câte 6 cor. D-na Maria Bărză.
- Câte 5 cor. D-nele: Maria Moldovan, Carolina Popovici, văd. Iustin El. Pop, Olimpia Comșa și Elena Dr. Popp.
- Câte 4 cor.: Valeria Mandea.
- Câte 3 cor.: Fimia Popa, Viorica Secetă și d-na preoteasă Crișan.
- Câte 240 cor.: Lili Popp, Elena Bărbier, Ana Fodor, Sofia Curcian, Veronica Dăian, Maria Curcian, Anuța Mureșian, Maria Borza, Sofia Rus, Saveta Călburean, Maria Mărian, Finica Ceteșan, Marie Hekria, Finia Șerban, Maria Fodor.

Câte 2 cor.: Elisaveta Lăgyi, Veronica Popovici, Maria Vântu, Ana Verdeț, Maria Nițiu, Elisabeta Lepădatu, Maria Ceteșan, Maria Crăciun.

Câte 1 cor.: Ghizela Stan, Maria Langa, Ana Genea, Ana Voicu, Basil Mureșian teolog, Gheorghe Fodor, Ana Ocnic, Finia Borza, Maria Sonfălean, Ana Limbășan, Nicolae Bobonea, Ana Ponzariu, Veronica Popa, Emilia Bențan, Ana Crăciun, Sofia Boeran, Maria Șerban, Veronica Manică, Elena Mathei Ana Mureșian.

Câte 80 fil: Lucreția Oancea.

Câte 60 fil: Fira Cuciu, Saveta Călburean, Ana Dorloșan, Ana Puflea, Florica Frățilă.

Câte 50 fil: Ludovica Marginean, Maria Fodor, Nicolae Popa, Ana Luca.

Câte 40 fil: Fira Oancea, Anica Togan, Maria Sâmplicean, Sofia Fodor, Sofia Coman, Finia Crăciun, Ana Muntean, Ana Văcăraș, Ludovica Barb, Saveta Veza, Ana Luca, Filon Luca, Sofia Puflea, Gheorghe Veza, Aurelia Dăian, Ana Moldovan, Veronica Oancea, Fira Ațălean, Finica Tănase.

Câte 30 fil: Maria Fodor, Aflia Popa, Sofia Limbășan, Finica Dăncu.

Câte 20 fil: Anica Mărginean, Ana Oltean, Finia Moldovan, Finia Veza, Maria Pașcu Nicolae Blajan, Maria Spătar, Finia Moldovan, Anica Ispăș, Lina Filip, Fira Blaga, Maria Cioc, Dumitru Tănase, Maria Dăian, Maria Băcilă, Saveta Milca, Veronica Vlad, Fira Limbășan, Maria Popa, Fira Cătană, Rozalia Ațălean, Nicolae Grecu, Finia Dăian, Ana Coman, Maria Limbășan, Maria Șancu, Anica Veza, Lucreția Manică, Marta Pușcas, Finia Limbășan, Achim Dăian, Ana Russ, Anica Popa, Maria Mărginean, Petru Rus, Ludovica Spătar Sofia Gogozan.

Câte 10 fil: Ana Spătar, Crucea Costea, Finia Nicolae, Veronica Mureșian, Maria Câmpean Maria Codoi, Ana Crăciun, —

Se chtează cu cea mai călduroasă mulțumită, atât stimateilor membri și celorlalți contribuitoari.

Ear în deosebi zeloaselor colectante: Dnei Viorica Secetă și dsoarei Lili Popp, cari în numele Uniunii sunt numite membre binefăcătoare.

Maria B. Baulescu
presidentă.

Abonați escelenta revistă

„Pagini Literare”

dela Arad.

Din România.

Știri de remaniere a cabinetului. — Intrunire socialistă. — Aniversarea regelui. — Economice.

Oficiul conservator „Steagu” publică în numărul de ieri următoarele:

Inregistrăm din nou și nu mai știm pentru a cătea oară zvonurile de remaniere cari au început să circule.

De astă dată, se vorbește de intrarea în guvern a d-lor Ferekide la externe, V. Brătianu la industrie și N. N. Săveanu la lucrările publice, în locul d-lor E. Porumbaru, Al. G. Radovici și dr. C. Angelescu, cari vor reîntra în viața privată, iar zvonul pare a fi luat naștere din întrevederile ce le-a avut primul ministru cu unii dintre liberalii nemulțumiți.

D-lui dr. C. Angelescu, i se rezervă privegherea și conducerea serviciului sanitar al armatei.

Duminecă va avea loc la Circul Sidoli un mare meeting socialist, la care se va protesta contra încercărilor de a se arunca țara în războiu.

M. R. Regele va sărbători Joi 11 August v. 51 de ani dela nașterea sa. Augustul Suveran român s'a născut la 24 August 1865 st. n. Cu această ocazie un Te-Deum se va celebra cu mare solemnitate la Mitropolie. Un serviciu religios se va celebra la capela mănăstirei din Sinaia.

Al 8-lea tren „Mercur” a pornit din Viena spre București. Acest transport se compune din 29 vagoane și anume: 6 vagoane geamuri, 3 vag. sticle, 2 vag. peroxid, 3 vag. caolin, 3 vag. sărură laminată, 3 vag. furniere, 2 vag. clorură de bariu, câte un vagon cuie, sulfat de sodiu, ocră, tinichea și tale și două vagoane colective.

Comisiunea austriacă de export și-a mutat biourile în noul local din strada Academiei 2 (fost Hotel Minerva).

ȘTIRI.

— 14 August n. 1916.

Imormântarea fruntașului episcop al bisericii Sf. Nicolae din Brașov, Dumitru Lupan, s'a făcut ieri cu o deosebită solemnitate, asistând la actul funerar membrii comitetului parohial, ai delegațiilor școlare, corpurile profesionale și învățătoresți dela școlile noastre precum și numeroși alți intelectuali români și streini — dovadă grăitoare despre simpatiile mari de cari s'a bucurat regretatul defunct în societatea brașoveană. Serviciul funebru a fost oficiat de părintele protopop Dr. V. Saftu, asistat de protopop-onorar V. Sfetea, preoții I. Prișcu, Dr. N. Stinghe și diaconii C. Mușlea și N. Furnică. Cântările funebreale au fost executate în mod magistral de corul mixt al bisericii Sf. Nicolae sub conducerea maestrului G. Dima. În cuvinte pătrunzătoare părintele protopop Dr. V. Saftu și-a luat rămas bun dela defunctul slujitor credincios al bisericii Sf. Nicolae, prezentându-i asistenței numeroase ca un model de creștin bun, de om al datoriei riguroase, și de gospodar harnic conștient și chivernisitor.

În veci amintirea lui.

—x—

Noua stagiune teatrală. Din București ni se scrie: Teatrele din București și-au început repetițiile în vederea apropiatei deschideri a sezonului teatral.

Noua stagiune teatrală va începe în cursul unei curente — cea a teatrului național urmând să se inaugureze la 25 August cu „Bimboșă Sava” a d-lui prof. I. Peretz.

Nici-odată o stagiune teatrală n'a început atât de timpuriu, din ultima lună a vacanței mari, și faptul ar putea fi cu atât mai curios, dacă ne gândim, că ne aflăm într'o epocă destul de sbuciumată, cum e epoca războiului mondial.

Totuși explicațiunea nu lipsește. Ea se datorește mai întâi împrejurărilor actuale cari au oprit turneele artistice, astfel că publicul nostru a rămas numai cu spectacolele elementelor naționale; în al doilea loc este constatatarea ce o putem face că teatrul a luat și la noi o mare dezvoltare și că nevoia de teatru este acum mai resimțită ca ori când, tocmai din cauză că publicul, destul de frământat de evenimentele la ordinea zilei, preferă în locul știrilor de senzație, reprezentațiile teatrale.

Avem dinaintea noastră repertoriul definitiv al teatrului național din București. El cuprinde o frumoasă selecțiune din toate piesele clasice și moderne, originale și streine, cari vor putea fi variate în cursul întregii sta-

giuni. Multe piese sunt reluări și multe vor fi premiere.

Dintre acestea din urmă remarcăm, afară de piesa d-lui I. Peretz cu care va începe stagiunea, „Ilderim” a M. S. Regina Maria, „A doua conștiință” de Delavrencea, „Comedia Inimei” studiu social de C. Teodorian, „Povârnișul” de Hortensia Papadat-Bengescu și „Teofană” de P. T. Crivăț din repertoriul original, iar din repertoriul strein „Nora” și „Raja sălbatecă” de Ibsen, „Visul unei nopți de vară” de Shakespeare, „Ce nu se spune” de B. Shaw, „Tatăl” de Strindberg, „Prințesa îndepărtată” și „Cyrano de Bergerac” de E. Rostand, „Frații Karamazoff” de Dostoievsky, „Tartuffe” de Molière „Întâlnirea” de V. Bertonne, „Burghezul gentilom” de Molière, etc.

La aceste premiere s'an mai adăugit cele mai valoroase lucrări teatrale cari au fost stabilite în repertoriul permanent. S'au ales toate piesele cari au reputat succese morale și materiale în trecutele stagiuni teatrale și care se pot menține și acum cu onoare pe afisul teatral.

—x—

Avansamente în armata imperială și regală. Au mai fost încă înaintați la gradul de sublocotenenți în rezervă, cadeții: Ioan Botoș, Victor Urs, Alexandru Micu, Ioan Arseniu, Paul Savu, Vasile Lupu, Dr. Pompiliu Isacu, Traian Hamsea, Ioan Căpușan, Virgil Tilea, Iacob Bodian, Nicolae Tatu.

—x—

Cum arată Impăratul Germaniei? Un ziarist, care a avut ocazia să vadă acum de curând pe Impăratul Wilhelm în Köln din imediată apropiere, scrie între altele: „Niciodată nu l'am văzut în cei zece ani din urmă așa bine. Rumen la față, deși cam serios și la păr binisor cărunt, trăsătura caracteristică optimistă — în ciuda tuturor sorților prin cari a trecut Germania și Impăratul cu poporul său — i-a rămas.

—x—

Distincții. Cu medalia de argint cl. II. pentru vitejie a fost distins Pavel Titonea cadet-aspirant în regimentul 24 de honvezi.

—x—

Inchiderea cafenelelor la 10 ore seara? Din Budapesta vine știrea, că dela 1 Septembrie vor trebui închise cafenelele, restaurantele etc. începând dela ora 10 seara. La loc competent încă nu s'a știie nimic de această schimbare.

—x—

Specula ovreiului. Alaltăieri se răspândise vestea în Brașov că leul românesc ar fi căzut în curs dela C. 1:20 la 80 fileri. Un ovreu aude acest lucru și zice: „plec să fac cu cumnatul meu un ghișeft.” „Cum așa?” — îl întreabă un cunoscut? — „Apoi să vezi: „Cumpăr franci cu 80 fileri și îi vând cumnatului meu cu C 1:20, până ce el nu știe încă nimic de căderea cursului. — „Dar bine el e doar ovrei ca și d-ta, și nu se lasă tras pe sfoară?” „Ba să vezi, că-l păcălesc, că-i ovreu prost!” — zice jidanul și pleacă râzând. — Peste scurtă vreme se 'ntoarce și spune: „De data asta am fost eu cel păcălit, că francul e încă tot C. 20!” — Autentic! e. b.

—x—

Prelungirea concediului pentru agricultori. Ministrul de honvezi, printr'o nouă ordinațiune dispune, ca economii, funcționarii dela proprietățile agricole, mașiniștii, căruțașii și morarii, cari au un certificat de scutire, își pot prelungi certificatul de scutire, își pot la 30 Noembrie la ftșpanul din comitatul respectiv.

—x—

Din suferințele celor drepți. Naie Păpucică către soția sa: „Vezi, draga mea, noi de dauzeci de ani ne războim împreună în fericita noastră căsnicie, și — lumea de azi se vaicăară după abia doi ani de război!”

—x—

Chestia rechiziționării obiectelor metalice zălogite. În sensul ordinului guvernial Nr. 11. 453/916 se rechizează și obiecte de aranjat casele și bucătăriile întru cât ele constau din aramă, alamă, nichel și cositor și sunt zălogite în casa de amanetare. Provoacă deci pe posesorii, ale căror zăloage sunt supuse rechizițiunei, ca cel mai târziu până la 28 August 1916, adevă Sâmbătă înainte de amezai la oarele 11, să se prezenteze la oficiul de amanetare orășenească spre a se înțelege despre modul cum au a se preda obiectele. Aceasta să se facă cu atât mai acurat, ca cât, dacă ar trece termenul fără nici o învoială, atunci obiectele se vor preda comisiei pentru primirea de obiecte metalice.

Brașov, în 28 August 1916. Magistratul orășenească.

—x—

Zăpadă în Carpați a căzut în mare cantitate între Azuga și Bușteni, cum ne spun călători sosiți dela Pre-

deal. Să credem, că nu va cădea și la noi așa de vreme, ci să cadă lemnele în preț pentru iarna viitoare.

—x—

Pagubele pricinuite de cutremur în Italia. După cum anunță „Corriere Della Sera”, pe coasta Adriatică a avut loc Vineri seara un nou cutremur, care a cauzat mari stricăciuni în orașele de pe coastă. În provincia Veronei au fost distrusă în unele regiuni 90 procente din recolta viilor.

—x—

Bibliografie.

Au apărut Nr. 9—12 din Revista Teologică, cu următorul cuprins bogat: Redacția: Alegerea de mitropolit. D. Ioanoviciu: Câteva momente din lupta pentru episcop românesc la Arad. Vasile Gan: Cultivarea socială și altruistă a poporului. Dr. I. P.: Paul — Saul. Vasile Gan: Predică pentru timpul de războiu. N. B. Pilde și asemănări: Taina fericirii. O făgăduință veche. Scara iubirii. Rugăciunea. Biruința împăratului. Dr. G. Comșa și N. Colan: Mișcarea literară: „Mângăiași poporul”. „Pagini literare”. Cronică: Premiul „Revistei Teologice” pe anul 1916. Voturile congresului. † Avram P. Păcurariu. Activitatea congresului. În legătură cu alegerea de mitropolit. Predici pentru ostașii dela front.

„Mângăiași poporul...”

Cuvântări bisericesti de
Dr. Ioan Lupas

și alți preoți din protopopiatul Săliștei „Biblioteca Șaguna” nr.ii 16—36.

Un volum de V+321 pg.

Se poate comanda dela librăria arhidiecezană din Sibliu (Nagyszeben) cu prețul de 2 cor., exemplarul broșat; iar cel legat în pânză 2 cor. 60 banl.

Cu căldura și bucuria omului convins că face o faptă bună, recomandăm tuturor oamenilor de bine procurarea și răs-pândirea, în cercuri cât mai largi, a acestei cărți de „mângăiere și întemare sufletească”.

Venitul ei curat întră în „Fondul Șaguna” menit de a răspândi scrieri folositoare în popor.

*

Biblioteca Semănătorul,

care merită să fie citită de ori-ce Român. Conține tot bucați alese, scrise de cei mai buni scriitori ai noștri din Ungaria. Un număr costă 40 bani, un număr dublu 80 bani.

Până acum au apărut următorii numeri:

- 1) Frații, povestiri din războiu, de Al. Ciura.
- 2) Cuib de rândunică, de Victori Stanciu.
- 3) Din vicața preotească, de Ion Agărbiceanu.
- 4) Din trecutul ziaristicii românești, de Dr. I. Lupas.
- 5) Școala și educație, de Dr. Ion Mateiu.
- 6) La chestiunea industriei noastre, de Al. S. Iorga.
- 7) Încemnări pe răboi, de Ion Clopoșel.
- 8) Pitelea Gâscar'u, de Ion Barac.
- 9—10) Blăstăm de mamă, de Mihail Gaspar.

Posta Redacției.

D-n. Sever Păscuțiu, cand. med. Budapesta Pe carta postală primită din Rusia nu e notat nici datul când a fost scrisă nici local unde s'a scris și nici de pe stampile nu se poate afla nimic.

Proprietar:

Tip. A. Mureșianu: Branisce & Comp
Redactor responsabil: Ioan Laca.

Soldați!!!

Cumpărați „Cartea Soldatului II”, cea mai potrivită carte de cetire în zilele aceste.

Se poate comanda la Tipografia A. Mureșianu Branisce & Comp. în Brașov (Brassó), pentru 40 fileri + 5 fileri porto.

Zece bucați, trimise recomandată din „Cartea Soldatului II” costă numai 4 coroane.

ABONAȚI GAZETA TRANSILVANIEI.